

ZALAEGRSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

8901 Zalaegerszeg, Kossuth L.u.17-19. | 92/502-106, fax: 92/311-474
Email: mayor@zalaegerszeg.hu

.....napirendi pont

ELŐTERJESZTÉS

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
2024. március 21-i ülésére

Tárgy: Tájékoztató Zalaegerszeg város Környezetvédelmi Programjának végrehajtásáról, valamint a 2024. évi Cselekvési Terv meghatározása

Előterjesztő: Balaicz Zoltán polgármester

Készítette: Műszaki Osztály
Tánczos Zsolt környezetvédelmi szakreferens

Tárgyalta: Ügyrendi, Jogi és Vagyonyilatkozatot Ellenőrző Bizottság
Humánigazgatási Bizottság
Műszaki Bizottság
Gazdasági Bizottság

Törvényességi és tartalmi, formai szempontból ellenőrizte:

Önkormányzati Osztály

Tisztelt Közgyűlés!

A környezetvédelmi feladatok legalapvetőbb törvényi szintű összefoglalását a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. (továbbiakban: Környezetvédelmi törvény) tartalmazza. A környezetvédelmi törvény 46. §-a alapján az önkormányzatok a környezet védelme érdekében környezetvédelmi programot készítenek, melyet a közgyűlés hagy jóvá. Az önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról és figyelemmel kíséri a feladatok ellátását.

A Környezetvédelmi törvény értelmében a települési önkormányzat a környezet védelme érdekében elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot.

A jogszabályi előírásokra tekintettel Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 26/2023. (III.23.) határozatával elfogadta a 2023-2028 időszakra vonatkozó Települési Környezetvédelmi Programot. A program jelen formájában egy 6 évre szóló stratégiai terv is, amelyben foglaltak megvalósítása tovább javítja városunk környezeti állapotát és arculatát, illetve elősegíti a jó közérzetű város biztosítását. A Környezetvédelmi törvény értékelési és felülvizsgálati kötelezettséget írt elő a programban megfogalmazott és végrehajtott feladatokra vonatkozóan. Jelen beszámoló a környezettudatos magatartás fejlesztése, a hulladékgazdálkodás, a közlekedésfejlesztés, az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások, a vztisztaság védelem, a levegőtisztaság védelem, valamint a zöldfelület gazdálkodás témakörein keresztül ismerteti a megvalósult – környezetvédelemmel összefüggő – célokat és a cselekvési tervet. A Települési Környezetvédelmi Programban, a Klímastratégiában és az Ökováros koncepcióban megfogalmazott célok figyelembe vételével 2023-ban többek közt:

- folytattuk a lakosság környezettudatos gondolkodásának elősegítését;
- tovább növeltük a kerékpárutak hosszát;
- megújítottuk a helyi közösségi közlekedést;
- folytattuk a közvilágítás energiahatékonyságának fejlesztését;
- forgalomtechnikai megoldásokkal tovább csökkentettük a belváros gépjárműforgalmát;
- tovább növeltük az önkormányzati és egyéb középületek energiahatékonyságát;
- elektromos buszokat szereztünk be;
- városunk az elsők között került fel az országos Napenergia Térképre;
- folytattuk a város csapadék- és szennyvíz hálózatának megújítását;
- tovább növeltük a zöldfelületek nagyságát (Zalaegerszeg az ország negyedik legzöldebb városa);
- az energiaválság kezelésére elfogadott 18 pontos intézkedési terv megvalósításával közel 50%-os megtakarítást értünk el.

Zalaegerszeg a jövőben is aktív szerepet vállal a klímavédelemben, hiszen mi is felelősek vagyunk környezetünk megóvásáért, ezért továbbra is környezettudatos fejlesztéseket hajtunk végre, az erőforrásokkal megfontoltan gazdálkodó várost alakítunk ki és a városüzemeltetés terén is készek vagyunk a klímavédelmet is szolgáló innovatív megoldásokat bevezetni. Az előterjesztésben

bemutatott eredményeink jelzik, hogy a kitűzött célok mentén a megkezdett munkát tovább kell folytatni, figyelembe véve a város teherbíró képességét és a rendelkezésére álló anyagi lehetőségeket.

Ügyrendi, Jogi és Vagyonnyilatkozatot Ellenőrző Bizottság 38/2024. (III.11.) határozatával az előterjesztést megtárgyalta és 10 igen, egyhangú szavazattal a közgyűlésnek elfogadásra javasolja.

Humánigazgatási Bizottság 17/2024. (III.11.) határozatával egyhangúlag – 10 igen szavazattal – támogatta a határozati javaslatban megfogalmazottakat.

Műszaki Bizottság Műszaki Bizottság 29/2024. (III.12.) határozatával az előterjesztést – egyhangúlag, 12 igen szavazattal – támogatta.

Gazdasági Bizottság 32/2024. (III.13.) határozatával az előterjesztést 10 igen, egyhangú szavazattal támogatta.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy az előterjesztés mellékletét tartalmazó Zalaegerszeg város Környezetvédelmi Programjának 2023. évi beszámolóját, valamint a 2024. évre vonatkozó Cselekvési Tervét elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat:

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése elfogadja Zalaegerszeg város Környezetvédelmi Programjának végrehajtásáról szóló tájékoztatót és a 2024. évi Cselekvési Tervet. Felkéri a polgármestert, hogy az előterjesztésben foglaltak alapján tájékoztassa a lakosságot a város környezeti állapotáról.

Határidő: 2024. május 31.

Felelős: Balaicz Zoltán polgármester

Zalaegerszeg, 2024. március 14.

Balaicz Zoltán
polgármester

**Zalaegerszeg város
Környezetvédelmi Programjának 2023. év beszámolója,
valamint 2024. évi Cselekvési Terve**

1. KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS FEJLESZTÉSE

1.1. Oktatási, nevelési intézmények

2023-ban újabb intézményeket sikerült bevonni a környezeti nevelésbe, ezáltal 25 oktatási/nevelési intézményben közel 60 program valósulhatott meg, több mint ezer résztvevővel. A környezeti nevelés ezen színterein kiemelt szempontként jelentek meg az alábbi alapelvek:

- Természeti környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- Figyelem felhívása a természet értékeire, szépségeire.
- Gyermek érzékenyítése a környezeti problémák iránt.
- Természet sokszínűségének megismertetése, a változások közös felfedezése.
- Környezettudatos életvitel kialakítása.

1.1.1. Bölcsődék/óvodák

Már bölcsődés/óvodás korban megkezdődik a gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodva a környezettudatos életmódra nevelés, amely remélhetőleg a gyerekekben tovább erősödve végigkíséri őket életük folyamán. Támogatásunkkal a tavalyi évben többek közt fák és évelő növények ültetése, madárgyűrűzések, Erdei Iskolai foglalkozások és természetismereti előadások megtartása, kiskertek kialakítása, valamint Környezetvédelmi Jeles Napok rendezvényeinek a lebonyolítása valósulhatott meg.

Az Úrhajós bölcsőde elnyerte az Állatbarát bölcsőde címet. Az ott dolgozók hosszú évek óta ötletesen és örömmel nevelik az állat- és környezetvédelemre a rájuk bízott csöppségeket, s rajtuk keresztül a szülőket, hozzátartozókat.

1.1.2. Iskolák

Önkormányzatunk anyagi támogatásával 2023-ban többek közt szelektív hulladékgyűjtők és komposztáló edények vásárlása, szemétszedési akciók lebonyolítása, zöldfelületek rendezése, csácsi arborétum és tanösvények vezetett látogatása, Erdei Iskolai foglalkozások és természetismereti előadások megtartása, madárgyűrűzések, fák és évelő növények ültetése, rajz- és plakátkiállítás megrendezése, valamint a Környezetvédelmi Jeles Napok rendezvényeinek a lebonyolítása valósulhatott meg.

1.2. Felvilágosító kampányok, településszépítési és faültetési programok

- Dr. Illyés Zoltán biológus 2023-ban is rendszeresen tartott környezeti neveléssel, természetvédelemmel kapcsolatosan túrákat, köztisztasági közösségi akciókat, madárgyűrűzéseket, Erdei Iskolai foglalkozásokat és a Válicka élővilágát bemutató előadásokat.
- 2023-ban immár negyedik alkalommal rendeztük meg a GreenTech környezetvédelmi rendezvényt. Az előadások és programok elsősorban az energetika, a közösségi közlekedés és a körforgásos gazdaság témái köré szerveződtek.
- A korábban önkormányzati forrásból kialakított botfai madármenhelyen madarak ellátása és felerősítése történhetett meg. A madarak a segítségnyújtást követően visszakerülhettek élőhelyükre.

- Közösségi akciók keretében több településrészen és túraútvonalon is felszámoltuk az illegális hulladéklerakásokat.
- Gébárti-tó kemping felőli partján 100 őshonos fa elültetése valósulhatott meg a Flex Foundation alapítványa és a Zrinszki Alapítvány jóvoltából.
- Részben önkormányzatunk anyagi támogatásával dr. Illyés Zoltán biológus elkészíthette Zalaegerszeg védett természeti értékei című kiadvány II. kötetét, mely Zalaegerszeg védett és fokozottan védett növény-, állat- és gombafajainak, illetve az első kötet óta a botfai városrészben felfedezett új fajainak bemutatását tartalmazza.
- Támogatásunkkal korábban a Deák Ferenc Megyei és Városi könyvtár nyugati részén fűszernövények bemutatására szolgáló kiskertet alakítottak. Tavalyi évben óvodások és általános iskolások vezetett foglalkozások keretében testközelből ismerhették meg a fűszernövényeket.
- Ünnepi rendezvénysorozat keretében közösségi faültetés történt a zalaegerszegi zsidó temető Remény parkjában.
- Az Alsóerdei Sport- és Élmenyparkban kialakított KRESZ pályán a rendőrség szakemberei többek közt a Kerékpáros Iskolakupa, Közlekedik a család és a Biztonság napja elnevezésű országos rendezvények keretében nyújtottak segítséget abban, hogy a gyerekek játszva sajátíthassák el a közlekedési szabályok ismeretét, illetve lebonyolították a BikeSafe elnevezésű országos kerékpár regisztrációt is.
- Föld Napja alkalmából Ne dobd ki! Alkoss újat! címmel a Göcseji Tudásközpont kiállítással egybekötött alkotói pályázatot hirdetett újrahasznosított anyagokból készülő alkotásokra. A pályázat arra ösztönözte a gyermekeket és a kézműveseket, hogy a kidobásra szánt anyagok felhasználásával készítsenek alkotásokat, használati és dísz tárgyakat.
- A Pannon Egyetem Zalaegerszegi Egyetemi Központban a hagyományoknak megfelelően az első évfolyam fáját 2023-ban is elültették a diákok.
- Folytatódott a Gyümölcsöző kiskertek című előadássorozat, ahol többek közt a vegyszermentes és a természetközeli gazdálkodásról tartottak előadásokat.
- Áder János volt köztársasági elnök, a Kék Bolygó Klímavédelmi Alapítvány kuratóriumi elnöke tartott klímavédelmi előadást a Zalaegerszegi Szakképzési Centrum 170 tanulója előtt, a fenntarthatósági témahét keretében.
- Öko játszótér nyílt a Göcseji Falumúzeumban, mely az önfenntartó gazdálkodást népszerűsíti. A Zöld sziget száz százalékban újrahasznosított alapanyagokból épült. A játszótéren többek közt babaház, homokozó és komposztáló kapott helyet. Az egyik magasságyást a gyermekek „örökbe fogadták”, azaz rendszeresen látogatják majd és gondozzák az oda elültetett növényeket.
- Elültették a végzős diákok fáját a Béke ligetben (immár ötödik esztendeje).
- Megrendezték a BringázZeg! elnevezésű nagyszabású rendezvény, amely a kerékpáros közlekedést népszerűsítette.
- Zalaegerszeg klímavédelmi projektjéhez, azon belül is a fásítási programhoz csatlakozott a Rheinmetall Hungary Zrt. zalaegerszegi gyártóüzeme (40 gömbkőrissel és hársfával).
- Kárpátaljai és zalaegerszegi fiatalok közös táboroztatása keretében 50 faegyed (kőris, juhar, hárs) kiültetése valósulhatott meg a Gébárti-tó környezetében.
- Viva Plazma együttműködésével 66 oszlopos díszcseresznyét ültettünk a Jókai utcában.
- A Zalaegerszegi Petőfi Sándor Magyar- Angol két Tanítású Nyelvű Általános Iskola immár tizedik esztendeje szervezte meg az ÖKO nap a Dísz téren elnevezésű környezet- és

természetvédelmi rendezvényt, melyre meghívást kaptak a város óvodásai és általános iskolásai.

- MOL Zrt. felajánlásával 50 faegyed kiültetése valósulhatott meg a Jókai utcában.
- Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány munkatársai „Tollas barátunk a bagoly” címmel tartottak szemléletes, interaktív előadásokat általános iskolások számára a landorhegyi, a csácsi és a kertvárosi tagkönyvtárban.
- Zöld Könyvtári Esték elnevezésű sorozat keretében programok zajlottak a Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtárban, melyek a környezettudatosságra, a természet védelmére irányította a gyerekek és a felnőttek figyelmét, illetve egy páfrányfenyőt is elültettek a megyei könyvtár mellé a diákok bevonásával.

1.3. Környezettudatos gondolkodás további elősegítésének lehetőségei

- Önkormányzatunk környezetvédelmi intézkedéseinek, eredményeinek és céljainak széleskörű bemutatása.
- Szemléletformáló kampányok szervezése többek közt:
 - lakossági vízpazarlás csökkentése, csapadék- és szürkevíz felhasználás növelése;
 - ökológiai gazdálkodás elterjesztése;
 - helyi védett természeti értékek bemutatása;
 - sérülékeny vízbázisunk tudatosítása;
 - komposztálás további ösztönzése; valamint
 - keletkező hulladékok csökkentése és a szelektív hulladékgyűjtés kapcsán.
- "Zöld munkába járás" ösztönzése az önkormányzati intézményeknél.
- Országos közösségi közlekedéshez kapcsolódó kezdeményezésekhez (pl. Bringázz munkába, Kerékpárosbarát munkahely) való csatlakozás.
- Város hulladékválogató és feldolgozó üzemibe látogatások szervezése, hogy a lakosság betekintést kapjon az újrahasznosítási folyamatba és a szelektíven gyűjtött hulladék sorsába.
- Széleskörű részvétel az Európai hulladékcsökkentési hét elnevezésű kampányban.
- Műanyag pohár, tányér és evőeszköz mentes rendezvények szervezése.
- Újabb tanösvények kialakítása és azok vezetett látogatása.
- Állatbarát óvodák/bölcsődék, Zöld óvodák és Ökoiskolák számának növelése.
- Diákönkormányzat aktív bevonása a kortárs környezeti nevelésbe.

1.4. Környezeti információs rendszer működtetése, nyilvánosság biztosítása

Zalaegerszeg Város Önkormányzata lehetőségeihez mérten jelentős erőfeszítéseket tesz a környezetvédelemért és a környezettudatos gondolkodás kialakításáért. Fontos, hogy a megtett intézkedéseket, az elért eredményeket és a kitűzött célokat a lakosság minél szélesebb körben megismerje. Ennek érdekében a zalaegerszeg.hu portálon megtalálhatóak a vonatkozó helyi rendeletek, előterjesztések, stratégiák és tanulmányok. A környezet védelmének általános szabályairól 1995. évi LIII. törvény értelmében a települési önkormányzat a környezet védelme érdekében elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot. Környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos események vonatkozásában a városlakók médián keresztül tájékoztatása 2023-ban is folyamatos volt.

2. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

2023. július 1. napjától centralizált hulladékgazdálkodás váltotta fel a korábbi önkormányzati és állami hulladékgazdálkodási rendszert, innentől a hulladékgazdálkodás már nem közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladat. Az állam a hulladékgazdálkodási közfeladat gyakorlásának jogát 35 évre átengedte a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt.-nek. A kiírt állami pályázat alapján a 2023.07.01. napjától tervezetten 2026.12.31. napjáig Zalaegerszeg közigazgatási területén a közszolgáltatói feladatokat továbbra is a Zalai Közszolgáltató Nonprofit Kft. látja el, a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. koncesszori alvállalkozójaként.

A keletkező hulladékok mennyisége – többek közt a fogyasztói szokások és az életmód változása, valamint az életszínvonal emelkedése miatt – folyamatos emelkedést mutat. A fenntartható hulladékgazdálkodás alapvető célja, hogy a lerakásra kerülő hulladék mennyiségét minimalizáljuk, ennek érdekében az alábbi alapelveket kell figyelembe vennünk:

- Hulladék keletkezésének megelőzése, a keletkezett hulladékok veszélyességének csökkentése.
- A szelektív hulladékgyűjtés optimalizálása.
- A hulladékok újra használatának, újrahasznosításának és újrafeldolgozásának támogatása.
- Energetikai hasznosítás lehetőségének növelése.

2.1. Szelektív hulladékgyűjtés

- A város jól kiépített szelektív hulladékgyűjtési rendszerrel rendelkezik, amely során házhoz menő és szigetes begyűjtés is történik.
- A hulladékudvarban a hulladékok átvétele folyamatosan biztosított volt. Legnagyobb mennyiségben lom, elektronikai, építési-bontási és zöldhulladékot vettek át.
- Lomtalanítás és a zöldhulladék (tavaszi és őszi) lakosságtól történő házhoz menő ingyenes begyűjtése megtörtént.
- Évek óta sikeres a használsruha begyűjtés városunkban, tavalyi esztendőben a 22 helyszínre kihelyezett speciális konténerekben valósult meg a használsruha visszagyűjtése.
- 2024-ben tervezetten bevezetésre kerül a konyhai élelmiszer hulladékok szelektív gyűjtése a társasházak vonatkozásában.

2.2. Zöldhulladékok kezelése

Növényi hulladék égetése során nitrogén- oxidok is juthatnak a levegőbe, ezért Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének a környezet védelméről szóló 17/2008. (IV.25.) önkormányzati rendelete értelmében az avar és a kerti hulladék kezelése elsősorban helyben történő komposztálással történhet. Égetéssel csak a nem komposztálható (pl. vírusos, baktériumos, gombás vagy egyéb fertőzött) avar és kerti hulladék ártalmatlanítható. A keletkező zöldhulladékok megfelelő kezelésére az alábbi lehetőségek álltak a lakosság rendelkezésére:

- Őszi és tavaszi lombgyűjtő akció (ingyenes).

- Családi házas övezetben áprilistól novemberig hetente, egyéb időszakban pedig kéthetente biztosított a házhoz menő zöldhulladék gyűjtés (ingyenes).
- A hulladékudvarba bármely zalaegerszegi lakos beszállíthat évente 10 m³/lakóingatlan zöldhulladékot, melyet szintén térítésmentesen vesznek át.
- Komposztálóedény vásárlása a Zala- Müllex Kft.-től, mely egyszeri költséggel jár.

A Városgazdálkodási Kft. által a közterületekről begyűjtött zöldhulladék komposztálásra került.

2.3. Elhagyott hulladékok felszámolása

- Önkormányzati területekről az elhagyott hulladékok felszámolása folyamatos volt.
- Magánterületeken megjelenő illegális hulladéklerakások felszámolására (elsősorban lakossági panaszbejelentéshez kötődően) hatósági eljárásokat kezdeményezünk az ügyben illetékes Zala Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztályán.
- Az elhagyott hulladékokkal kapcsolatos bejelentést telefonon, személyesen, e-mailben, zalaegerszeg.hu felületen, mobiltelefonos applikációkon (Hulladék radar, EcoSmartCities) keresztül bárki tehetett.
- Az elhagyott hulladékok mennyisége tovább csökkenthető a célzott szemléletformáló kampányokkal, fokozott közterület felügyeleti jelenléttel és térfelügyelő kamerák alkalmazásával.

3. KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉS

Zalaegerszegen 2023-ban a 26 ezer családra/háztartásra 36 ezer gépjármű jutott (számuk a '90-es évekhez képest megduplázódott), de a forgalmat a környező településekről naponta érkező közel 15 ezer gépkocsi is növeli. Az autók száma folyamatosan, évente 5 százalékkal növekszik. Ezért kiemelten fontos a környezetterhelést csökkentő beruházások megvalósítása, például a tehermentesítő utak kiépítése, forgalomtechnikai megoldások alkalmazása, illetve a kerékpáros infrastruktúra és a közösségi közlekedés további fejlesztése.

3.1. Kerékpárút hálózat bővítése

Önkormányzatunk nagy hangsúlyt fektet arra, hogy pályázati források bevonásával és a szükséges önerő biztosításával élhető várost teremtsen az emberek számára, melyet többek közt a belváros tehermentesítésével és a kerékpáros közlekedés infrastrukturális fejlesztésével kívánunk megvalósítani. Városunk a korábbi években folyamatosan bővítette kerékpárút hálózatát. Célunk, hogy Zalaegerszeget minden irányból bekapcsoljuk az országos kerékpáros úthálózatba, városon belül pedig a kerékpárút hálózat folytonossá váljon. A turisztikai célú kerékpárút fejlesztéseink célja, hogy városunk kulturális értékeire alapozva új vonzerőt hozzon létre a kerékpárral közlekedők számára, mintegy felfűzve a város meglévő, illetve fejlesztés alatt álló turisztikai kínálatát. A hivatásforgalmi célú kerékpárút fejlesztéseink célja egy összefüggő hálózattal biztonságos,

kényelmes és akadálymentes kerékpáros közlekedés feltételrendszerének kialakítása, valamint a kerékpáros közlekedés integrálása a teljes közlekedési rendszerbe.

„Nyilatkozat és vállalás Zalaegerszeg a klímavédelemért” elnevezésű 2019-es dokumentumban is kiemelt városi programmá emelkedett, hogy 2024-ig összesen 25 km új kerékpárutat építünk ki hat szakaszon, hogy minél többen tudjanak a mindennapokban, akár munkahelyekre is kerékpárral közlekedni. A cél megvalósítása érdekében 2019 óta 20,9 km hosszban létesült új kerékpárút (ezen felül 1320 m-es szakaszon megújult az Alsóerdei kerékpárút) alábbiak szerint:

- Ola utca – Gébárti tó – Andrásida szakasz (6,54 km);
- Berzsényi utca (281 m);
- Kosztolányi utca – FLEX – ADA szakasz (3,6 km);
- Alsóerdei Sport és Élmenyparkhoz, valamint a Bringaparkhoz vezető szakasz (1,3 km);
- Széchenyi tér – Platán sor közötti szakasz (2817m);
- Mindszenty tér – Zalaegerszeg/Zalaszentiván közötti közigazgatási szakasz (4,5 km);
- Zalaegerszeg – Kispáli összekötő útszakaszon (974 m);
- Botfai bekötés (927 m).

Teskánd kerékpárút kivitelezésére vonatkozó Uniós nyílt közbeszerzési eljárást 2024 tavaszán indítjuk. A Zala Park – Cserlap közötti, illetve a Berzsényi út – Zala Park közötti szakasz tervei elkészültek, a kivitelezési munkálatok a pénzügyi források függvényében valósulhatnak meg. A Tehermentesítő út északi oldalán (Falumúzeum – Járum Ferenc utca közötti szakaszon) kialakítandó kerékpárút kapcsán tervekészítés szükséges.

3.2. Kerékpáros létesítmények kiépítése

A kerékpárhasználat elterjedését befolyásolja a kerékpáros létesítmények megléte (támaszok, tárolók, szervizpontok és pihenőhelyek), ezért ezek biztosításáról a kerékpárutak kialakításával egyidejűleg gondoskodunk. Korábban a Vizslaparkban és a Gébárti úton, a Zala folyó mellett alakítottunk ki kerékpáros pihenőhelyet (fedett beállóval, padokkal, ivókúttal és szervizponttal), a tavalyi évben pedig a Petőfi utcában épülhetett kerékpártároló.

3.3. Alternatív üzemanyag ellátó rendszerek kialakítása

Az autóbusz állomásnál beüzemelték a 2023 tavaszán érkezett 11 elektromos hajtású szóló autóbusz gyors és hatékony feltöltéséhez szükséges nagy teljesítményű elektromos töltőállomást. Az elektromos járművek kiszolgálására 2022-ben már kiépítették a Volánbusz telephelyén a töltéshez szükséges infrastruktúrát is, mely hamarosan napelemes rendszerrel egészülhet ki.

3.4. Közösségi közlekedés

Zalaegerszeg helyi közösségi közlekedése évtizedek óta nem változott átfogóan, mindeközben az utazási igények és a város szerkezete átalakult. Ennek kapcsán az elmúlt időszakban több alkalommal is felmerült megújításának szükségessége, hogy mielőbb felválthassa az évtizedekkel ezelőtt kialakított, elavultnak tekinthető menetrendet. Elsődleges cél volt a hálózatoptimalizálás mellett egy ütemes, rugalmas menetrend bevezetése, megfelelő csatlakozások kialakításával, ezért a Volánbusz Zrt. szakembereinek bevonásával elkészült a helyi autóbusz közlekedés megújításáról szóló

koncepció, melyet a közgyűlés 2022. decemberében tárgyalt. Az átalakítással jelentősen javultak az átszállásmentesen elérhető kapcsolatok, illetve a bevásárlóközpontok térségét is bekapcsolták a közösségi közlekedésbe. További előnye, hogy a lakosság részéről évek óta igényként jelentkező Kossuth út és Mártírok útja tehermentesítése jobban megvalósulhatott az új menetrend által, ugyanakkor könnyebben elérhető a belváros a peremkerületekben élők számára. Az új menetrend 2023. márciusában léphetett életbe.

3.5. Alternatív meghajtású járművek

A Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv keretében elindított országos Zöld Busz Program célja a leginkább szennyező buszok mielőbbi kivonása a forgalomból, ezáltal a városi életminőség javítása. Program támogatásával végrehajtott fejlesztés hozzájárul a fenntartható közösségi közlekedés megteremtéséhez, hiszen ezáltal a zalaegerszegi flotta 42 százaléka megújult, ezzel is jelentősen csökkentve a város levegőjét terhelő károsanyag-kibocsátást. A helyi közlekedést 26 busz szolgálja ki, a 11 új elektromos jármű üzembe állításával a járműflotta átlagéletkora 5 évre csökkent a korábbi 13-ról. Ezzel a hazai városokban működő flottákkal összevetve a legfiatalabbak közé tartozik. 2024-ben várhatóan tesztüzemre érkezik városunkba egy hidrogén meghajtású busz, amely csupán vízpárát bocsát ki, ezzel is csökkentve a környezetterhelést.

3.6. Közlekedésfejlesztéssel kapcsolatos célok

- Vasútvonalak és főútvonalak elvágó hatásának mérséklése.
- Elektromos autóbusz flotta növelése.
- A belváros és a lakóterületek komplex forgalomcsillapítása.
- P+R rendszer kialakítása érdekében a városba vezető főutak mentén parkolóterületek kijelölése.
- A kerékpáros hálózat teljessé tétele és a térségi kerékpáros kapcsolatok kiépítése.
- Kerékpárosbarát város kialakítása.
- Községi használaton alapuló közlekedési módok bővítése.
- A gyalogosbarát belváros közlekedési feltételeinek megteremtése.
- E-mobilitás infrastrukturális feltételeinek fejlesztése és elterjedésének támogatása.
- Önkormányzati cégeknél az alternatív meghajtású járművek számának növelése.
- M76 gyorsforgalmi út építésének folytatása Balaton (Fenekpuszta) – Zalaegerszeg – Körmen-d vonalon.
- M76 Zalaegerszeg (kelet) és Zalaegerszeg (észak) közötti szakasz megvalósítása.
- Zalaegerszeg – Nagykanizsa vasútvonal villamosítása.
- M74-es gyorsforgalmi út megépítése Zalaegerszeg és Nagykanizsa között.
- Zalaegerszeg – Rédics vasútvonal fejlesztése.
- Vasútállomáson közös vasúti-autóbuszos peron kialakítása.
- Autóbusz pályaudvar teljeskörű átépítése és a kapcsolódó létesítményeinek, rekonstrukciója.
- Belső tehermentesítő út harmadik ütemének megvalósítása.
- Északi bekötő út kialakítása az ipari parkhoz.
- Turbo körforgalom építése a Balatoni út – Sport utca – Berzsényi utca csomópontjában.
- Balatoni út – Stadion utca kereszteződésében körforgalmi csomópont létesítése.
- Ilosvai út – Ságodi elkerülő út kereszteződésében körforgalmi csomópont kiépítése.

- Felhagyott páterdombi iparvágányok helyén útépítés.
- Kosztolányi utca felújítás és kétirányúsítás második ütemének megvalósítása.
- Csácsi kerékpárút megépítése (Zala Park – cserlapi aluljáró közötti szakasz).
- Tehermentesítő út északi oldalán (Falumúzeum – Járum Ferenc utca közötti szakaszon) kerékpárút kialakítása.

4. ENERGIAHATÉKONYSÁG ÉS MEGÚJULÓ ENEGRIAFORRÁSOK

A 2023-ban megvalósított energiahatékonysági fejlesztések (önkormányzati épületek hőszigetelése, világítástechnikai modernizációk, energiatakarékos fényforrások használata, kazáncserék, fűtőkorszerűsítés, napelemes rendszerek kiépítése) következtében közel 50 százalékos megtakarítást értünk el.

4.1. Épületek energetikai megújítása

- A Széchenyi 2020 program keretén belül 1,2 milliárd forint vissza nem térítendő támogatás segítségével befejeződött a Széchenyi István Technikum és a Deák Ferenc Technikum homlokzati nyílászáróinak cseréje, homlokzati hőszigetelése, lapostető hő- és vízszigetelése, valamint a fűtésrendszer korszerűsítése.
- Az energiahatékonyság növelésére napelemek kerülhettek a lőtér épületére.
- 100% KEHOP pályázati támogatásból a tavalyi évben befejeződött a Zala Vármegyei Szent Rafael Kórház C épületének energetikai megújítása (napelemes rendszer kiépítése, nyílászáró csere, hőszigetelés és fűtőkorszerűsítés), a rendelőintézet épületének megújítása pedig 2024-ben fejeződik be.
- 2023-ban megtörtént az Apáczai Csere János Művelődési Központ tornacsarnokának, a Zala Vármegyei Rendőr-főkapitányság épületének, valamint a Zrínyi Gimnázium tornatermének felújítása és energetikai megújítása.
- Megtörtént a Nemzetőr 34. és az Ola utca 12. szám alatti orvosi rendelők kazáncseréje.
- Befejeződött a VG Kft. Gasparich úti telephelyén lévő műhely és raktárépület energetikai megújítása.
- Megvalósulhatott a Zrínyi Miklós Gimnázium felújítása és energetikai korszerűsítése (fűtésrekonstrukció, nyílászáró csere, homlokzati hőszigetelés, világítástechnika).
- A városi napelem program keretében – melynek célja az energiafüggetlenség csökkentése – napelemes rendszer épült az Ifjúsági és Sportcentrumban, amely a létesítmény teljes energiaellátását biztosítja.

4.2. Közvilágítási rendszer megújítása

A városban még fellelhető 2953 darab hagyományos nátrium- és higanygőz, valamint kompakt fénycsöves közvilágítási lámpatest közül az első ütemben a legnagyobb fogyasztásúakat cserélik ki. A jelenleg zajló korszerűsítések a közlekedési csomópontok és az egyes városrészek egységes megvilágítottóságára koncentrálnak. A fejlesztés részeként lecserélendő 1296 korszerűtlen lámpatest

helyett meleg fényű LED-es világítótesteket szerelnek fel. Ezek vezeték nélkül, központilag vezérelhetők, erre a célra web alapon működő HDMR Smart City rendszert hoznak létre. Ebbe lesz integrálható az AquaCity környezetében az a 75 világítótest is, amelyekre mozgásérzékelő rendszert telepítenek egy körzetvezérlővel. A központi távfelügyeleti felület alkalmas lesz a világítási rendszer teljes távvezérlésére mind egyedi, mind csoportos szinten. A megvalósuló energiahatékonysági fejlesztés 61,471 kW teljesítménycsökkenést, és évente 245 ezer kWh energiamegtakarítást eredményez.

A botfai kerékpárút kiépítése kapcsán szigetüzemű napelemes közvilágítási rendszer épülhetett ki.

4.3. Intézkedési terv az energiahatékonyság növelésére

Az energiahatékonyságot javító beruházások megvalósításához önkormányzatunk gazdasági erejéhez mérten önerőt biztosít többek közt:

- tanulmányok és felmérések készítéséhez;
- szoftver alapú fejlesztések alkalmazására;
- fűtőkorszerűsítési beavatkozások elvégzésére;
- napelemes rendszerek telepítésére a villamos energia termelésére és hálózatba való visszatáplálással megvalósuló üzemeltetési költség csökkentésére.

4.3.1. Intézkedési terv

Az energiaválság kezelésére – takarékoskodás mellett – az alábbi 18 pontos intézkedési tervet fogadta el a 2022. decemberi közgyűlés, a 40-50 százalékos költségmegtakarítás eléréséhez.

- Kazáncsere a Zalaegerszegi Gondozási Központ, Idősek Otthona intézményében: új kondenzációs gázkazánt építettek be, melyek magasabb hatásfokúak, az áramfelvételük pedig alacsonyabb. A kazáncsere során megújult a fűtési rendszer vezérlése, illetve új égéstermék elvezetőket építettek be.
- 18 önkormányzati intézmény esetében napelemrendszer kiépítése: az energetikai fejlesztés megvalósítása folyamatos, több ütemben kerül megvalósításra. A Napsugár, a Radnóti, a Kosztolányi, a Mikes és a Kodály óvodák napelem telepítése befejeződött. A napelem kiépítést megelőzően egyes intézményeknél a fejlesztés feltétele a lapostető- szigetelés felújítási, illetve a villamos hálózat kapacitás növelési feladat megvalósítása. A lebonyolításhoz kapcsolódó előkészítő munkák, valamint a közbeszerzési eljárások időszükségletét figyelembe véve a teljeskörű végrehajtás 2024. december 31. határidővel kalkulálható.
- Városi Hangverseny- és Kiállítóterem fűtőkorszerűsítése: az energetikai fejlesztés során önálló gépészeti rendszert alakítottak ki, az Ady Endre Általános Iskola kazánházából történő megtáplálás megszüntetésével (kondenzációs gázkazánok beépítésével és a meglévő fűtési rendszerhez való csatlakozással).
- Bölcsödei és óvodai intézményekben lámpatestek, illetve fényforrások LED-esítése: az energetikai fejlesztés keretében 13 óvodában és 4 bölcsődében valósult meg a korszerű lámpatestek, illetve LED fénycsövek beépítése (összesen 1807 fénycső).
- Kis utcai épületegyüttes fűtőkorszerűsítése: az energetikai korszerűsítés keretében kondenzációs gázkazánokat és új hőleadókat építettek be.

- Závodszy utca 1. (volt Nyomda) telephely épületgépészeti korszerűsítési munkái (kazáncsere és fűtésleválasztás): az ingatlan értékesítésre került.
- Városi Sportlétesítmények Gondnokság Intézménye kezelésében lévő létesítmények energetikai korszerűsítése: Városi Sportcentrum épületeiben és futófolyosó épületekben LED fénycsöveket és korszerű lámpatesteket, az Október 6. tér alatti létesítmény vonatkozásában pedig LED fénycsöveket építettek be.
- Teniszkлубház fűtéskorszerűsítése és a sátor épület belső világítási rendszerének korszerűsítése: a világítási rendszer korszerűsítése keretében korszerű lámpatesteket építettek be. A fűtéskorszerűsítés során a meglévő egyedi konvektoros fűtési rendszer lebontását követően kiépítették a központi kondenzációs gázkazán által vezérelt lapradiátoros fűtési rendszert, termosztatikus szelepekkel.
- Ostoros Károly Sportszarnok és ZTE FC épületkomplexum vonatkozásában energetikai koncepció készítése és megvalósítása: az energetikai fejlesztéshez kapcsolódó koncepció terv elkészült. A dokumentáció megvizsgálta a sportcentrum területén működő egyes fogyasztók által használt energiamennyiséget, azok időbeliségét, a napelem telepítési helyszínek beazonosítását az optimális épületek és felületek kiválasztásával. Elkészült továbbá a telepítési elrendezési terv, a napenergiahozam számítás és az optimális tárolókapacitás méretezése. Az energetikai fejlesztés a rendelkezésre álló TAO pályázat és pénzügyi fedezet függvényében valósulhat meg.
- JUDO terem világítás korszerűsítése: az energetikai fejlesztés során korszerű lámpatesteket építettek be.
- Apáczai ÁMK világításának szétválasztása az egyes szervezetek által fogyasztott energia külön mérhetőségére, valamint tervezet a későbbi fűtéskorszerűsítés és szétválasztás vonatkozásában: az energetikai fejlesztéshez kapcsolódó kiviteli terv elkészül, a fejlesztés a rendelkezésre álló pénzügyi fedezet függvényében valósulhat meg.
- Keresztury Dezső Városi Művelődési Központ világítótestjeinek cseréje: az energetikai fejlesztés keretében korszerű lámpatesteket építettek be.
- Falumúzeumban megvalósult világítótest csere, valamint későbbi fűtéskorszerűsítés: az energetikai fejlesztés során LED fénycsöveket építettek be.
- Göcseji Múzeumban megvalósított időszakos rendelkezések, valamint energiaracionalizálási beavatkozások: homlokzati díszvilágítás lekapcsolásra került, illetve energetikai fejlesztés történt, melynek keretében korszerű lámpatestek és LED fénycsöveket építettek be.
- Polgármesteri Hivatal épületében világítótest csere: az energetikai fejlesztés keretében LED fénycsövet építettek be.
- Vásárcsarnok lámpatest cseréje: az energetikai fejlesztés során korszerű lámpatesteket és LED fénycsöveket építettek be.
- Lakossági LED csereprogram: program keretében 2.081 igény érkezett be, melynek során 25.000 fényforrást adtunk át a lakosság számára.
- Integrált, Szoftveralapú Épületüzemeltetési Áttekinthető Rendszer beszerzése (olyan áttekinthető informatikai rendszer, mely minden önkormányzati intézmény fogyasztását leköveti, rendszerezi és kategorizálja, illetve a befizetett számlákat fogyasztási pontonként tárolja): jelenleg folyamatban van.

4.3.2. Társasházi és lakásszövetkezeti LED-csereprogram

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése támogatta a környezettudatosság fejlesztése és az energiahatékonyság biztosítása érdekében a közigazgatási területén lévő társasházi, valamint lakásszövetkezeti lakóépületeiben a hagyományos fényforrások félfeszítésű fényforrásokra való cseréjét. Igénylést a legalább 4 lakást magukba foglaló lakóépületek esetén a közös tulajdonban lévő épületrészek megvilágítására lehetett benyújtani. A hagyományos izzók szakszerű cseréjét és a kapott LED-es fényforrások 2 évig történő használatát a társasháznak kellett vállalnia. A programra 321 társasház jelentkezett, a fényforrások kiosztása megkezdődött.

4.3.3. Napenergia Térkép

Zalaegerszeg az elsők között került fel az országos Napenergia Térképre. Az online felületen megtekinthető a Zalaegerszegen található épületek besugárzási értékei, illetve az, hogy az adott tetőfelületen telepítendő napelemes rendszerekkel hozzávetőlegesen mekkora összeget tud megtakarítani a beruházó. A digitalizált térképen minden háztartás, épület fellelhető, így gyorsan és egyszerűen lehet tervezni, hogy érdemes-e napelemes rendszert kiépíteni az adott épületre.

4.4. Energiahatékonyság növelésének lehetőségei

Jelen helyzetben kiemelten fontos az energiahatékonyság további növelése, melyet az alábbi célok megvalósításával is elősegíthetünk:

- Megújuló energiahordozók felhasználásának további növelése.
- A szennyvízkezelés során keletkező szennyvíziszap, biogáz piacának megteremtése, bővítése.
- Intelligens energetikai rendszerek létrehozása.
- Közvilágítás fejlesztése.
- További szigetüzemű napelemes közvilágítási berendezések alkalmazása.
- Naperőművek létesítése.
- Épületenergetikai és Fenntartható Fejlődés Stratégia kidolgozása.
- Termálvíz energetikai hasznosítása.
- Megújuló energián alapuló önálló ipari park létrehozása.
- További önkormányzati épületek energetikai megújítása.
- Egységes Intézményi Energetika Irányítási Rendszer kiépítése: a legmodernebb Smart Building technológiák gyakorlatba ültetése olyan módon, hogy azok a hatékonyabb és alacsonyabb energiaköltségű üzemeltetés céljait egyaránt teljesítsék.

5. VÍZTISZTASÁG VÉDELEM

A települési vízgazdálkodásnak szervesen illeszkednie kell a térségi, illetve az országos vízgazdálkodás rendszerébe. A takarékos és átgondolt felhasználási alapelveknek itt is ugyanúgy kell érvényesülnie, ebből következően az emberi vízfelhasználás tervezését három alapelvnek kell vezérelnie:

- minél kevesebbet használjunk,

- minél kevésbé szennyezzük el,
- minél többet forgassunk vissza.

Városunk egész területe – felszín alatti vizek szennyeződés érzékenységi besorolása szempontjából – fokozottan érzékeny, tehát a felszín alatti vízbázis védelme a város hosszú távú ivóvíz ellátása miatt kiemelten fontos feladat. A jogszabályi lehetőségek és előírások ugyan nem zárják ki a magánszemélyek háztartási igényeit meg nem haladó tevékenység esetén az egyedi szennyvíztisztítás esetén szikkasztás lehetőségét, de a szikkasztásra gyakorlatilag alkalmatlan földtani közeg miatt még az egyedi szennyvíztisztítási módszer is jelentős kockázatot rejt, ezért a hatóság jóváhagyásával továbbra is csak igazoltan vízzáró szennyvízgyűjtés alkalmazható.

KEHOP pályázati program keretében 1,7 milliárd forintos fejlesztéssel újulhatott meg Zalaegerszeg 14 helyszínén az ivóvízhálózat, további 14 helyszínén pedig a szennyvízhálózat. A munkálatok mind a 28 helyszínen 2023. decemberére befejeződtek. Közel 7.000 méternyi ivóvíz és majdnem ugyanennyi szennyvíz hálózatot érintett a felújítás (ez a teljes hálózat 1 százaléka), amivel a járulékos munkák (pl. szivattyúzás) energiaköltségét évi 58 millió forinttal lehet csökkenteni.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzatának a KEOP konstrukció keretében lehetősége nyílt a búsakpusztai bezárt hulladéklerakó által okozott szennyezés megszüntetésére. A projekt 2015. évi lezárását követően megállapítható, hogy az elvégzett munkálatok eredményeként megszűnt a környezet továbbszennyezése és megtörtént a szennyezés lokalizációja. Jelenleg a szennyezett víz aktív szénrel történő tisztítása és visszanyelése történik a hatósági előírások alapján.

Zalaegerszeg az ország legcsapadékosabb területén helyezkedik el. A megye vízfolyássűrűsége meghaladja az országos átlagot, minden km² területére 1,5 km vízfolyás esik. A város legjelentősebb vízfolyása a Balatont tápláló Zala folyó, ezért kiemelten fontos vízminőségének védelme. A felszíni vizek minőségnek ellenőrzése érdekében a Gébárti tavon tavaly is lezajlott a víztározó vízminőség vizsgálata. A tavasszal és ősszel elvégzett mérések alapján megállapítható, hogy a beérkező, tározóban lévő és elfolyó víz minősége is megfelelő.

Az illegális csatornahálózati rákötések felderítése és az elválasztott üzemű rendszerre történő csatlakozás kiépítésére vonatkozó kötelezések kiadása folyamatos volt.

Vízellátással és a vízbázis védelmével kapcsolatos célok, feladatok

- Szenny- és csapadékvíz rendszer teljes szétválasztása.
- Csapadékvíz visszatartás alkalmazása.
- Adatbázis létrehozása (zárt szennyvízgyűjtők száma és műszaki állapota, valamint az ásott és fűrt kutak leltára).
- Csapadékvízgyűjtő tartályok beszerzése a lakosság számára.
- Csapadék és szűrkevíz hasznosító rendszerek kialakítása.
- Csapadékvíz rendszer felkészítése a villámárvizek befogadására.
- Cselekvési terv kidolgozás a kiemelten sérülékeny vízbázis védelmére.
- Vízszivárgások felszámolása a közüzemi ivóvíz és szennyvíz rendszerekben.
- Házi szennyvíz gyűjtők mennyiségének és állapotának (vízzáróságának) felmérése, szükség szerinti cseréjének elrendelése.

- Nem megfelelő kút létesítések és használatok feltérképezése, leltárának elkészítése és ellenőrzése.

6. ZÖLDFELÜLET GAZDÁLKODÁS

6.1. Zöldfelületi Stratégia keretében megvalósult zöldfelület fejlesztések

Zalaegerszeg a hazai vármegyeszékhelyek rangsorában a negyedik helyet foglalja el az önkormányzati tulajdonú zöldterületek arányát tekintve. Az önkormányzati tulajdonú zöldterületek nagysága 208 hektár, ennek alapján az egy lakosra jutó önkormányzati zöldterületek aránya 38 m².

A fenntartható, jövőbemutató zöldfelület gazdálkodással szeretnénk hozzájárulni a város lakosságának és a városba érkezők jó közérzetéhez. A fafajta kiválasztásánál elsődleges cél az adott helyszín ökológiai viszonyait legjobban toleráló, valamint a kártevőkkel szembeni nagy ellenálló képességű növényfajok kiültetése. Kiemelt figyelmet fordítunk az elburjánzott cserjeágak felszámolására (terek átláthatóságának és a közbiztonság érzetének növelése érdekében), a város faállományának szükségszerű cseréjére és a faegyed szám növelésére.

Fenntartható zöldfelület gazdálkodás szempontjait figyelembe véve 2023-ban az alábbi zöldfelület fejlesztések valósulhattak meg:

- *Belvárosi zöldfelületek rendezése:* az éghajlati viszonyok és a környezeti tényezők változása következtében a város egyes zöldfelületein még mindig találhatóak cserélendő növényfoltok, növényegyedek. Ezen célok megvalósulása érdekében több belvárosi helyszínen is megtörtént az előregedett növényállomány cseréje és a szükséges növénypótlások elvégzése.
- *Növényhagymák kiültetése:* évről évre jelentős számú hagymás növény kerül kiültetésre a közvetlen belváros virágágyaiban. A telepített hagymák azonban az első évi kiemelkedő virágzás után legyengülnek, a következő szezonban nem, vagy csak gyengén virágoznak. Ennek elkerülésére 5.000 tulipán és jácint hagyma kiültetése volt indokolt.
- *Virágládák beültetése, fenntartása:* korábbi években a város főutcáján és a Dísz téren 114 virágládát helyeztünk ki, melyek pozitív fogadtatásra találtak a helyiek és a városunkba látogatók körében. Az egynyári növények kiültetése és intenzív fenntartása (gyommentesítése, műtrágyázása, öntözése) minden évben szükséges.
- *Temetők zöldfelületeinek rendezése:* Zalaegerszeg köztemetőinek zöldfelületei jól fenntartottak, de növényállományuk fajtaszegény, sok esetben előregedett, esztétikai és egészségi értelemben leromlott. Az elkülönített keretösszegeből a Göcseji úti, a Gébárti úti és az Új köztemetőben megtörtént a cserjefoltok szükség szerinti megújítása és pótlása, valamint új faegyedek telepítése.
- *Batsányi utcai fasorcseréje:* az utcában lévő faegyedek egy része odvas, beteg volt. A nagy számban lévő ostorfák pedig évi kétszeri metszést igényeltek, hogy az utak úrszelvénye szabad/belátható maradjon és a légvezetéseket se éri el. A rendszeres csonkolások hatására a fák állapota leromlott, esztétikailag alacsony értékűek voltak, ezért a tavalyi évben megtörtént a fasor cseréje.

- *Besenyő és Botfa zöldfelületeinek rendezése:* ezen városrészek zöldfelületei jól fenntartottak, ám az alkalmazott növényállomány sok esetben beteg, elburjánzott és előregedett volt. A nem megfelelő állapotban lévő növényzet rontja a biztonságérzetet és a településrészről kialakult képet. A tervezett keretösszeg felhasználásával több helyszínen megtörténhetett a zöldfelületek megújítása és faegyedek kiültetése.

6.2. Egyéb zöldfelület fejlesztések

- Kovács Károly Városépítő Program keretében megújulhatott a Rózsák tere és annak zöldfelülete.
- Kosztolányi út kétirányúsítása kapcsán megvalósult az érintett zöldfelületek rendezése, és fák kiültetése.
- Kaszaházi tó környezetének megújításakor megtörtént a zöldfelületek rendezése, a fák szükség szerinti koronaigazítása, a nád visszavágása és a meder kikotrása.
- A Honvéd utcában 18 nyugati ostorfa (előregedett, magas fenntartási költségű fasor) kiváltása valósult meg.

Az ültetések mellett kiemelt figyelmet kaptak a már meglévő, korosabb faegyedek állagmegóvása. A hosszú távú, biztonságos fenntartásuk érdekében folyamatos volt a szükséges gallyazások, a parazita növények elleni védelem, a korona korrekciók elvégzése és a fasebek kezelése.

A „Nyilatkozat és vállalás Zalaegerszeg a klímavédelemért” elnevezésű dokumentumban is kiemelt városi programmá emelkedett a városi zöldfelületek növelése. Ehhez kapcsolódóan hirdettük meg azt a célt, hogy 5 év alatt (2024-ig) 5 ezer fát ültetünk. Az eredeti cél már teljesült, de a programot tovább folytatjuk, hogy 2024-ig 10 ezer fa kiültetése valósulhasson meg. A tavalyi év végéig összesen 11271 faegyedet kiültetése valósulhatott meg városunkban.

6.3. 2024-re vonatkozóan – Zöldfelületi Stratégia keretében – az alábbi zöldfelület fejlesztéseket fogadta el a közgyűlés:

- belvárosi zöldfelületek rendezése;
- növényhagymák kiültetése;
- virágládák beültetése, fenntartása;
- temetők zöldfelületeinek rendezése;
- kertvárosi zöldfelületek rendezése;
- nyugati ostorfák kiváltása;
- József Attila utca fásítása;
- pózvai zöldfelületek rendezése;
- landorhegyi zöldfelületek rendezése;
- egyéb zöldfelület megújítások.

6.4. Zöldfelületekkel kapcsolatos további célok, feladatok

- Zöldfelületek funkcióval történő ellátása.
- Oktatási és nevelési intézményekben gyümölcsfák és kiskertek számának növelése.
- Zöldterületek örökbe adása.
- Oktatási és nevelési intézmények bevonása a közösségi faültetésekbe és utógondozásukba.

- Robbanómotoros gépek lehetőség szerinti kiváltása elektromos üzeműre.
- Zöldfelületek növelése.
- Lomb és kaszálék helyben hagyása a kevésbé frekventált területeken.
- Zöldtetők és zöldhomlokzatok széleskörű alkalmazása.
- Erdőterületek nagyságának növelése.
- Egynyári virágágyak minimalizálása.

7. LOCAL AGENDA 21

Az Európai Unió Bizottsága, valamint a Magyar Kormány a pályázati támogatások egyik horizontális alapelveként határozta meg a fenntartható fejlődés biztosítását, így minden projektet úgy kell megvalósítani, hogy az a fenntartható fejlődést, ezen belül a környezet védelmét és állapotának javítását előmozdítsa. Az uniós pályázatok fenntarthatósági vállalásai között szerepel a környezettudatos menedzsment és tervezés keretében a Fenntarthatósági terv vagy program megléte. Ezért a város elkészítette a Local Agenda 21 Környezeti Fenntarthatósági Programot, mely előírja, hogy a dokumentumban foglalt célok megvalósulását évente felül kell vizsgálni. Tervezetteknek megfelelően 2021-ben megtörtént a Local Agenda 21 felülvizsgálata (2026.12.31-ig érvényes), melyet a 299/2021. (XII.16.) határozatával a közgyűlés jóváhagyott. A felülvizsgálat eredményei és a megtett intézkedések részletei jelen beszámolóban kerülnek részletesen bemutatásra.

8. ÖKOVÁROS PROGRAM

Önkormányzatunk 2010-ben indította el az az ÖKOVÁROS programot, mely a megújuló energiák széleskörű alkalmazására, az energiafelhasználás csökkentésére, a környezetterhelő (szennyező) anyagok és hulladékok minimalizálására, a zöldfelületek fenntartható gondozására, valamint a hatékony környezeti nevelésre tett ajánlásokat. Ehhez kapcsolódóan, a 2019-2024-es önkormányzati ciklus kezdetén elkészítettük az ÖKOVÁROS program, Zalaegerszeg a klímavédelemért elnevezésű koncepciót, amelyben a megfogalmazott célok megvalósulása elősegíti egy olyan jövőkép kialakulását, ahol Zalaegerszeg egy energia- hatékony, élhető, fenntartható és „zöld” megyeszékhellyé válhat. A város vezető szerepet tölthet be a régióban az újrahasznosítás, a megújuló energia hatékony felhasználása, a fenntartható zöldfelületek kialakítása, valamint a közösségi közlekedés fejlesztése terén. ÖKOVÁROS program, Zalaegerszeg a klímavédelemért koncepció főbb pontjai:

1. Helyben előállítható, megújuló energiaforrások használatának növelése
2. Intézmények energiahatékonyságának növelése
3. Fenntartható hulladékgazdálkodás
4. Fenntartható vízgazdálkodás
5. Közlekedésfejlesztés, fenntartható mobilitás
6. Zöldfelületek fenntartható kialakítása, gondozása

7. Környezettudatos gondolkodást elősegítő szemléletformálás
A megvalósult célok részletes ismertetését jelen előterjesztés tartalmazza.

9. NYILATKOZAT ÉS VÁLLALÁS ZALAEGERSZEG A KLÍMAVÉDELEMÉRT

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése 220/2019. (XII.12.) számú határozatával elfogadta az ÖKOVÁROS program, Zalaegerszeg a klímavédelemért című előterjesztést, melyben felkérte a polgármestert, hogy évente számoljon be a koncepció előrehaladásáról. A megvalósult programok részletes bemutatását jelen előterjesztés tartalmazza. A Program részeként 2019. decemberében az alábbi vállalásokat tettük:

1. A klímaváltozás káros hatásainak kivédése érdekében önkormányzatunk 2020-ra klímastratégiát dolgoz ki, melyben tíz évre határozzuk meg az intézményrendszer energiatakarékos felújítása, valamint új beruházások leghatékonyabb és legbiztonságosabb energiafelhasználása terén elérendő célszámokat (megvalósult).
2. Csatlakoztunk Nemzetközi Klímavédelmi Under2 Koalícióhoz. A szövetség tagjai vállalták, hogy 2050-re 80 százalékkal csökkentik az üvegházhatást okozó szén-dioxid-kibocsátásukat az 1990-es évek értékeihez képest (megtörtént).
3. Beléptünk az Európai Polgármesterek Szövetségébe, ahol 2030-ig a szén-dioxid kibocsátás legalább 40 százalékos csökkentésére tettünk vállalást (megtörtént).
4. Az északi ipari parkban napelem parkot építettünk (megvalósult).
5. Jelentős forrásokat fordítunk az egészséges ivóvíz ellátásra és a biztonságos szennyvíz kezelésre (megvalósítása folyamatos).
6. 2024-ig megvalósítjuk a búslakpusztai hulladéklerakó környezetkímélő megoldással történő bővítését (megtörtént).
7. Közel tízmilliárd forintos pályázati forrást nyertünk el az Elena program keretében a káros anyag kibocsátás csökkentésének céljára 2024-ig (folyamatban).
8. Részben az Elena program, részben pedig KEHOP forrás bevonásával újabb napelem parkot építünk 2024-ig (folyamatban).
9. Ugyancsak az Elena program keretében közel húsz önkormányzati intézményre napelemeket helyezünk el, tíz-tizenöt önkormányzati intézményen pedig energetikai korszerűsítést hajtunk végre a káros anyag kibocsátás csökkentése érdekében 2024-ig (megvalósult).
10. A városban már 17 elektromos töltőt építettünk ki, számukat tovább növeljük (folyamatos).
11. Az önkormányzat és az önkormányzati cégek elektromos meghajtású gépjárműveket szereznek be (megvalósult, folyamatos).
12. Hosszabb távú célunk, hogy az állam által irányított helyi tömegközlekedésben (Volánbusz) csak alacsony kibocsátású EURO-6-os, illetve elektromos, vagy földgáz/CNG meghajtású buszok közlekedjenek. Ez illeszkedik az új állami buszstratégiához is (megvalósult, folyamatos).

13. 2024-ig összesen 25 km új kerékpárutat építünk ki hat szakaszon, hogy minél többen tudjanak a mindennapokban, akár munkahelyekre is kerékpárral közlekedni (megvalósítása folyamatos).
14. Folytatjuk a gyermekek környezettudatos tudatformálását, a zöld óvoda, ökoiskola, zöld campus programokat, illetve a környezetvédelmi közösségi akciókat (megvalósítása folyamatos).
15. 2020-ban kísérleti jelleggel a Munkácsy Mihály Szakgimnáziumban és Szakközépiskolában bevezetjük a „PET palack mentes iskola” programot (megvalósult).
16. Ugyancsak 2020-ban kiköltöztetjük a belvárosból, a Dísz tér környékéről a Restart országos sportfesztivált, melyet megújítunk, környezetvédelmi elemekkel bővítünk, és ez lesz az első műanyag mentes - pohár, tányér, evőeszköz - zalaegerszegi fesztivál (megvalósítása folyamatos).
17. Kiemelt városi programmá emelkedik a városi zöldfelületek növelése, és ehhez kapcsolódóan hirdettük meg, hogy 5 év alatt, 2024-ig 5 ezer fát ültetünk. Az eredeti cél már teljesült, de a program folytatódik, melynek része a meglévő fasorok és faállomány szakmailag átgondolt, ütemezett megújítása is (megvalósult, folyamatos).
18. A legfontosabb feladatunk továbbra is az, hogy megőrizzük az élhető környezetet a jövő generációinak, ezért Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata, csatlakozva a Megyei Jogú Városok Szövetsége 2019. december 9-i közgyűlésének egyhangú határozatához, megerősíti a klímavédelem iránti elkötelezettségét. A hazai nagyvárosok az elmúlt években élharcosai voltak a klímavédelemnek, s ez a jövőben sem lehet másként. Elköteleztük magunkat az életminőséget, technológiaváltást, versenyképességet, együttműködési képességet és jövőképet jelentő ügy mellett. Zalaegerszeg a jövőben is aktív szerepet fog vállalni a klímavédelemben, hiszen mi is felelősek vagyunk környezetünk megóvásáért, ezért továbbra is környezettudatos fejlesztéseket hajtunk végre, az erőforrásokkal megfontoltan gazdálkodó várost alakítunk ki és a városüzemeltetés terén is készek vagyunk a klímavédelmet is szolgáló innovatív megoldásokat bevezetni.

A megvalósult célok részletes ismertetését jelen előterjesztés tartalmazza.